

Suplement

a

D'un punt de vista llibertari

1

Juliol 2010

Periòdic de freqüència imprevisible

Edita: Societat Cultural *Ajuda Mútua*

Correu: interhelpo@gmail.com

Dipòsit Legal: B-32994-2010

KROPOTKIN, Piotr: «La Commune de Paris», *Le Révolté* (1880).

Traduït per Jordi Alcàsser de *La Brochure Mensuelle* 180(1937)14-32.

2010

Societat Cultural *Ajuda Mútua*

Carretera d'Esplugues, 46

08940 Cornellà de Llobregat

La Comuna de París

Piotr Kropotkin

I

El 18 de març de 1871, el poble de París es revoltà contra un poder detestat i menyspreat per tots i declarà la ciutat de París independent, lliure, mestressa d'ella mateixa. Aquest enderrocament del poder central es féu fins i tot sense la posada en escena ordinària d'una revolució: aquell dia, no hi va haver trets de fusell, ni tolls de sang abocada darrere les barricades. Els governants s'eclipsaren davant el poble armat, que es llançà al carrer: la tropa evacuà la ciutat, els fun-

cionaris s'apressaren a fugir cap a Versalles enduent-se tot el que pogueren endur-se. El govern s'evaporà, com un toll d'aigua pútrida sota el buf d'un vent de primavera, i el 19, París, sense haver vessat una sola gota de la sang dels seus fills, es trobà lliure de la contaminació que empestava la gran ciutat. I, no obstant això, la revolució que acabava de realitzar-se d'aquesta manera obria una nova era en la sèrie de revolucions, per les quals els pobles marxen de l'esclavitud a la llibertat. Sota el nom de Comuna de París, va néixer una *idea* nova, cridada a convertir-se en el punt de partida de les revolucions futures. Com passa sempre amb les grans idees, no va ser el producte de la concepció d'un filòsof, d'un individu: nasqué en l'esperit col·lectiu, sortí del cor d'un poble sencer; però al principi era vaga i molts, entre els mateixos que la protagonitzaren i que donaren la vida per ella, no la imaginaren aleshores tal com la concebem avui dia; no s'adonaren de la revolució que inauguraven, de la fecunditat del nou principi que intentaven posar en pràctica. Fou només en la seva aplicació pràctica, quan es començà a entreveure la seva importància futura; fou només en el treball del pensament que ocorregué més tard, quan aquest nou principi s'anà precisant més i més, es determinà i aparegué amb tota la seva lucidesa, tota la seva bellesa, la seva justícia i la importància dels seus resul-

tats.

Des que el socialisme prengué nou impuls en els cinc o sis anys que precediren a la Comuna, una qüestió sobretot preocupava als teòrics de la propera revolució social. Era la qüestió de saber quina seria la mena d'agrupació política de les societats més favorable a aquesta gran revolució econòmica que el desenvolupament actual de la indústria imposa a la nostra generació i que ha de ser l'abolició de la propietat individual i la posada en comú de tot el capital acumulat per les generacions precedents. L'Associació Internacional de Treballadors donà la resposta. L'agrupació, digué, no ha de limitar-se a una sola nació: cal que s'estengui per sobre de les fronteres artificials. Immediatament, aquesta gran idea penetrà el cor dels pobles, s'apoderà dels esperits. Perseguida després per la lliga de totes les reaccions, ha sobreviscut i, quan els obstacles posats al seu desenvolupament siguin destruïts a la veu dels pobles insurgents, renaixerà més forta que mai. Però quedava per saber quines havien de ser les parts integrants d'aquesta vasta Associació. Llavors dos grans corrents d'idees s'enfrontaren per respondre aquesta pregunta: l'estat popular, d'una banda, de l'altra, la anarquia. Segons els socialistes alemanys, l'estat hauria de prendre possessió de totes les riqueses acumulades i donar-les a les associacions obreres, organitzar la producció i l'intercanvi, vetllar per la vida i el funcionament de la societat.

A això, la major part dels socialistes de raça llatina, a partir de la seva experiència, responien que semblant estat, encara admetent que pogués existir, seria la pitjor de les tiranies i oposaven a aquest ideal, pres del passat, un nou ideal, la anarquia, és a dir, la completa abolició dels estats i l'organització des d'allò simple a allò compost per la lliure federació

de les forces populars, dels productors i els consumidors. Aviat s'admeté, fins i tot per alguns "estatistes", els menys imbuïts de prejudicis governamentalistes, que certament la anarquia representa una organització de bon tros superior a l'apuntada per l'estat popular, però, diuen, l'ideal anarquista està tan lluny de nosaltres que no ens cal preocupar-nos d'ell per ara. D'altra banda, manca a la anarquia una fórmula alhora concreta i simple per precisar el seu punt de partida, per donar cos a les seves idees, per demostrar que aquestes es recolzen en una tendència amb existència real en el poble. La federació de les corporacions d'ofici i de grups de consumidors per sobre de la fronteres i al marge dels estats

actuals sembla encara molt vague i és fàcil veure al mateix temps que no pot comprendre tota la diversitat de les manifestacions humanes. Calia trobar una fórmula més neta, més aprehensible,

amb els seus elements primaris en la realitat de les coses. Si s'hagués tractat simplement d'elaborar una teoria, hauríem dit: Què importen les teories! Però, mentre una idea nova no troba el seu enunciat net, precís i derivat de les coses existents, no s'apodera dels esperits, no els inspira fins al punt de llançar-los a una lluita decisiva. El poble no es llança al desconegut sense recolzar-se en una idea certa i netament formulada que li serveixi, per així dir-lo, de trampolí al punt de partida. Va ser la vida mateixa qui s'encarregà de mostrar aquest punt de partida.

Durant cinc mesos, París, aïllat pel setge, havia viscut la seva pròpia vida i havia après a conèixer els immensos recursos econòmics, intel·lectuals i morals de què disposava; havia entrevist i comprès la seva capacitat d'iniciativa. Al mateix temps, havia vist que la banda de brètols que s'havia fet amb el poder no sabien organitzar res, ni la defensa de França ni el desenvolupament de l'interior. Havia vist a aquest govern central posar-se en contra de tot allò que la intel·ligència d'una gran ciutat podia donar a llum. Havia comprès més que això: la impotència d'un govern, sigui quin sigui, per aturar els grans desastres, per facilitar l'evolució a punt d'ocórrer. Va sofrir durant el setge una misèria horrosa, la misèria dels treballadors i dels defensors de la ciutat, al costat del luxe insolent dels paràsits i havia vist fracassar, gràcies al poder central, totes les seves temptatives per posar fi a aquest règim escandalós. Cada vegada que el poble volia prendre un impuls lliure, el govern acudia a engrossir les cadenes, a fixar la seva bola, i la idea va néixer amb tota naturalitat: París havia de constituir-se en comuna independent, podent realitzar entre els seus murs el que li dictés el pensament del poble!

Aquest paraula: LA COMUNA, es va escapar llavors de totes les goles. La Comuna de 1871 no podia ser més que un primer esbós. Nascuda al final d'una guerra, envoltada per dos exèrcits amants a donar-se la mà per tal d'esclafar el poble, no gosà llançar-se completament a la via de la revolució econòmica, no es declarà francament socialista, no procedí ni a l'expropiació dels capitals ni a l'organització del treball, ni tan sols al cens general de tots els recursos de la ciutat. Tampoc trencà amb la tradició de l'estat, del govern representatiu, i no va intentar realitzar en la Comuna aquella organització d'allò simple a allò complex que inaugurà en proclamar la independència i la lliure federació de les Comunes. Però és segur que, si la Comuna de París hagués viscut alguns mesos més, hauria estat empesa inevitablement, per la força de les coses, cap a aquestes dues revolucions. No oblidem que la burgesia ha necessitat quatre anys de període revolucionari per arribar de la monarquia moderada a la república burgesa i no ens sorprendrem de veure que el poble de París no hagi franquejat d'un sol salt l'espai que separa la comuna anarquista del govern dels poca-vergonyes. I sabem també que la propera revolució, a França i certament també a Espanya, serà comunista, reprendrà l'obra de la Comuna de París allà on l'han aturat els

assassinats dels versallesos.

La Comuna sucumbí i la burgesia es venjà —sabem com— de la por que el poble li féu sentir en sacsejar el jou dels seus governants. Demostrà que realment hi ha dues classes en la societat moderna: per una banda, l'home que treballa, que dóna al burgès més de la meitat del que produeix i que, no obstant això, consent amb excessiva facilitat els crims dels seus amos; per altra banda, l'ociós, el golafre, animat amb els instints de la bèstia salvatge, odiant el seu esclau, disposat a esquarterar-lo com una peça de caça. Després de tancar el poble de París i de barrar totes les sortides, llançaren els soldats, embrutits per la caserna i el vi, dient-los en plena Assemblea: «Mateu aquests llops, aquestes llobes i aquests llobatons!»

I al poble li digueren:

Facis el que facis, periràs. Si t'agafem amb les armes a la mà, la mort; si deposes les armes, la mort; si colpeges, la mort. Si supliques, la mort! Cap a on giris els ulls: a la dreta, a l'esquerra, cap endavant, cap enrere, cap amunt, cap avall, la mort! Tu no només estàs fora de la llei, sinó fora de la humanitat. Ni l'edat, ni el sexe et salvaran, ni a tu ni als teus. Moriràs, però abans coneixeràs l'agonia de la teva dona, de la teva germana, de la teva mare, de les teves filles, dels teus fills, fins i tot al bressol! S'anirà, sota la teva mirada, a prendre al ferit de l'ambulància per trossejar-lo a cop de baioneta, per esclafar-lo a cop de culata. Se'l prendrà, viu encara, per la seva cama

trencada o pel seu braç ensangonat i se'l llançarà al riu com un paquet d'escombraries que crida i sofreix. La mort! La mort! La mort!

I després de l'orgia desenfrenada sobre els munts de cadàvers, després de l'extermini massiu, la venjança mesquina, i no obstant atroç, que encara perdura: el gat de set cues, els grillons, els raspadors, els cops de fuet i la porra dels escarcellers, els insults, la fam, tots els refi-

naments de la crueltat. Oblidarà el poble aquestes elevades obres?

«Enderrocada, però no vençuda», la Comuna reneix avui. No es tracta només d'un somni de vençuts que acaricien en llur imaginació un bell miratge d'esperança, no! la Comuna es converteix avui en l'objectiu precís i visible de la revolució que creix ja al nostre costat. La idea penetra les masses, els dóna una bandera i podem comptar fermament amb la present generació per realitzar la revolució social en la Comuna, per posar fi a la innoble explotació burgesa, alliberar els pobles de la tutela de l'estat, inaugurar en l'evolució de l'espècie humana una nova era de llibertat, d'igualtat, de solidaritat.

II

Deu anys ens separen ja del dia, en què el poble de París, enderrocant el govern dels traïdors que es feren amb el poder a la caiguda de l'Imperi, es constituí en Comuna i proclamà sa independència absoluta. Tanmateix, però, encara

és cap a aquesta data del 18 de març de 1871 on es dirigeixen els nostres esguards, és a ella on estan lligats el nostres millors records; és l'aniversari d'aquesta diada memorable allò que el proletariat de dos mons es proposa de feste-

jar solemniament i demà a la tarda centenars de milers de cors obrers bategaran a l'uníson, agermanant-se per sobre de fronteres i oceans, a Europa, als Estats Units, a Amèrica del Sud, en record de la revolta del proletariat parisenc.

Perquè la idea, per la que el proletariat francès vessà sa sang a París i per la que ha sofert les plagues de Nova Caledònia, és una d'aquelles idees que per si soles contenen tota una revolució, una idea àmplia que pot aplegar sota els plecs de sa bandera totes les tendències revolucionàries dels pobles en marxa vers llur alliberament.

Certament, si ens limitem a observar només les consecucions reals i tangibles assolides per la Comuna de París, ens caldrà dir que aquesta idea no fou prou ample, que només abastà una part mínima del programa revolucionari. Però, si, per contra, observem l'esperit que inspirà les masses del poble en el moviment del 18 de març, les tendències que intentaren sortir a la llum i que no tingueren temps per passar al camp de la realitat, perquè abans de florir foren ofegades sota munts de cadàvers, llavors comprendrem tota la importància del moviment i les simpaties que inspira en les classes obreres dels dos mons. La Comuna entusiasma els cors, no per allò que va fer, sinó pel que promet fer un dia.

D'on ve aquesta força irresistible que

atreu cap al moviment de 1871 les simpaties de totes les masses oprimides? Quina idea representa la Comuna de París? I per què aquesta idea és tan atractiva per als proletaris de tots els països, de tota nacionalitat?

La resposta és senzilla. La revolució de 1871 fou un moviment essencialment popular. Fet pel poble mateix, nascut espontàniament del si de les masses, és en la gran massa popular on trobà els seus defensors, els seus herois, els seus màrtirs i sobretot aquell caràcter "canalla" que la burgesia no li perdonarà mai. I, al mateix temps, la idea generadora d'aquella revolució, vaga, és veritat, inconscient, potser, però tanmateix ben enunciativa en tots els seus actes, és la idea de la revolució social que intenta establir finalment, després de tants segles de lluita, la veritable llibertat i la veritable igualtat per a tots.

Fou la revolució de la "canalla" anant

a la conquesta dels seus drets.

S'ha intentat, certament s'intenta encara, desnaturalitzar el veritable sentit d'aquesta revolució i presentar-la com una simple temptativa de reconquerir la independència de París i constituir un petit estat dins de França. Però res d'això no és cert. París no cercava aïllar-se de França de la mateixa manera que no cercava conquerir-la per les armes; no pretenia tancar-se entre els seus murs com un benedictí al seu claustre; no s'inspirà en un estret esperit de sagristia. Si reclamà sa independència, si volgué impedir la intrusió en els seus assumptes de tot poder central, fou perquè veia en aquesta independència un mitjà per elaborar tranquil·lament les bases de la organització futura i de realitzar al seu si la revolució social, una revolució que hauria transformat completament el règim de producció i d'intercanvi, basant-lo en la justícia, que hauria modificat completament les relacions humanes, basant-les en la igualtat i que hauria refet la moral de la nostra societat, basant-la en els principis de l'equitat i de la solidaritat.

La independència comunal no era, doncs, per al poble de París res més que un mitjà i la revolució social era el fi.

Aquest fi s'hauria certament atès, si la revolució del 18 de març hagués pogut seguir son camí lliurement, si el poble de

París no hagués estat trossejat, sabrejat, metral·lat, esbudellat pels assassins de Versalles. Trobar una idea neta, precisa, comprensible per a tothom i que resumís amb poques paraules allò que calia fer per realitzar la revolució, aquesta fou, efectivament, la preocupació del poble de París des dels primers dies de sa independència. Una gran idea, però, no germina en un dia, per molt ràpida que sigui l'elaboració i la propagació d'idees en els períodes revolucionaris. Necessita sempre d'un cert temps per desenvolupar-se, per impregnar les masses i traduir-se en fets, i aquest temps mancà a la Comuna de París.

Tant més li mancà, si es té en compte que fa deu anys les pròpies idees del socialisme modern passaven per un període transitori. La Comuna nasqué, per dir-ho d'alguna manera, entre dues etapes de desenvolupament del socialisme modern. Al 1871, el comunisme autoritari, governamental i més o menys religiós de 1848 ja no tenia atractiu per als esperits pràctics i llibertaris de la nostra època. On trobaríem avui un parisenc disposat a tancar-se en un falansteri? D'altra banda, el col·lectivisme, que vol lligar al mateix carro el treball assalariat i la propietat col·lectiva, era incomprendible, poc atractiu, farcit de dificultats en sa aplicació pràctica. I el comunisme

lliure, el comunisme anarquista, tot just naixia, quasi bé no s'atrevia a afrontar els atacs dels adoradors del governamentalisme.

La indecisió regnava en els esperits i els socialistes mateixos no se sentien capaços de llançar-se a la demolició de la propietat privada, ja que no tenien davant seu un objectiu ben determinat. Aleshores hom es deixava enganyar per aquest raonament que els entabanadors repeteixen de fa segles: «Assegurem primer la victòria, després ja veurem què podem fer».

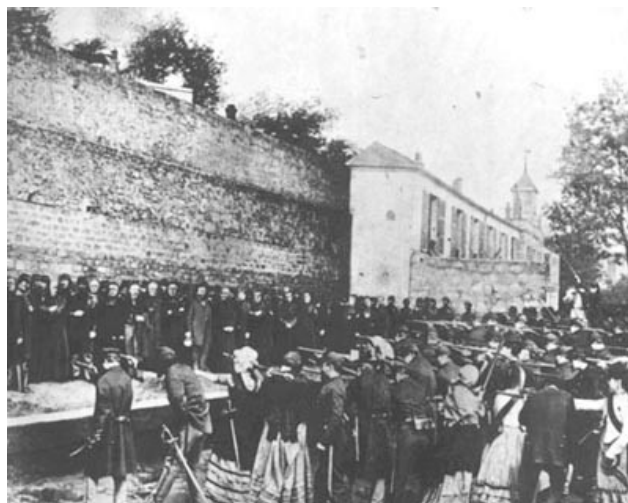
Assegurar primer la victòria! Con si hi hagués manera de constituir-se en comuna lliure sense tocar la propietat! Com si hi hagués manera de vèncer els enemics sense que la gran massa del poble estigui directament interessada en el triomf de la revolució, veient arribar el benestar material, intel·lectual i moral per a tots! Es cercava consolidar primer la Comuna deixant per a més endavant la revolució social, essent que l'única manera de procedir era consolidar la Comuna per mitjà de la revolució social!

Ocorregué el mateix amb el principi governamental. En proclamar la comuna lliure, el poble de París proclamà un principi essencialment anarquista; però, com que en aquella època la idea anarquista havia arrelat poc en els esperits, s'aturà a mig camí i, dins de la Comuna, escara es pronuncià pel vell principi au-

toritari dotant-se d'un Consell de la Comuna copiat dels consells municipals.

Si, efectivament, admetem que un govern central és absolutament inútil per regir les relacions de les comunes entre elles, per què hauríem d'admetre sa necessitat per regir les relacions mútues dels grups que constitueixen la comuna? I, si confiem a la lliure iniciativa de les comunes la tasca d'entendre's entre elles per a les empreses que concerneixen diverses ciutats, per què refusar aquesta mateixa iniciativa als grups de què es compona una comuna? Un govern de la comuna no té més raó d'ésser que un govern por damunt de la comuna.

Però, el 1871, el poble de París, que ha ensorrat tants governs, només estava en son primer assaig de rebel·lió contra el sistema governamental en ell mateix: es deixà dur, doncs, del fetixisme governamentalista i es dotà d'un govern. Les conseqüències són conegudes. Envià els seus fills més abnegats a l'Hôtel-de-Ville. Allà, immobilitzats enmig de la paperassa, forçats a manar, quan llurs instints els manaven estar i marxar amb el poble; forçats a discutir, quan calia actuar, i perdent la inspiració que prové del contacte continu amb les masses, es trobaren reduïts a la impotència. Paralitzats per llur allunyament del focus de les re-

volucions, el poble, paralitzaren a llur torn la iniciativa popular.

Nascuda en un període de transició, en què les idees de socialisme i d'autoritat sofrien una profunda modificació; nascuda al final d'una guerra, en un fo-

cus aïllat sota els canons dels prussians, la Comuna de París havia de fracassar.

Pel seu caràcter eminentment popular, però, encetà una nova era en la sèrie de les revolucions i, per les seves idees, fou la precursora de la gran revolució social. Las massacres inaudites, covardes i ferotges amb què la burgesia celebrà la seva caiguda, la revenja innoble que els botxins han exercit durant nou anys en llurs presoners, aquestes orgies de caníbals han obert un abisme entre la burgesia i el proletariat que mai més no serà reomplert. En la propera revolució, el poble sabrà què cal fer; sabrà què l'espera, si no assoleix una victòria decisiva i actuarà en conseqüència.

En efecte, ara sabem que el dia, en què

França s'ompli de comunes insurgents, el poble no haurà de tornar a donar-se un govern i esperar d'aquest govern la iniciativa de mesures revolucionàries. Després d'haver escombrat els paràsits que el roseguen, s'apoderarà de tota la riquesa social per posar-la en comú, segons els principis del comunisme anarquista. I, quan haurà abolit completament la propietat, el govern i l'estat, es constituirà lliurement segons les necessitats que li seran dictades per la vida mateixa. Trencant les seves cadenes i enderrocant els seus ídols avançarà aleshores vers un futur millor, sense conèixer ja ni amos ni esclaus, no servant veneració més que pels nobles màrtirs que han pagat amb llur sang i llurs patiments aquests primers intents d'emancipació que ens han il·luminat en la nostra marxa cap a la conquesta de la llibertat.

III

Les celebracions i reunions públiques organitzades el 18 de març a totes les ciutats on hi ha grups socialistes constituïts mereixen tota la nostra atenció, no només com una manifestació de l'exèrcit dels proletaris, sinó més encara com expressió dels sentiments que animen els socialistes dels dos mons. Hom "es compta" així millor que amb tots els butlletins imaginables i hom formula ses as-

piracions en total llibertat sense deixar-se influir per consideracions de tàctica electoral.

En efecte, els proletaris reunits aquest dia ja no es limiten a elogiar l'heroisme del proletariat parisenc, ni a clamar venjança contra les massacres de maig. Reafirment-se en el record de la lluita heroica de París, van més enllà. Discuteixen

els ensenyaments que cal extreure de la Comuna de 1871 per a la propera revolució; es pregunten quins foren els errors de la Comuna i això no per criticar els homes, sinó per fer ressaltar com els prejudicis sobre la propietat i l'autoritat que regnaven en aquell moment impediren a la idea revolucionària florir, desenvolupar-se i il·luminar el món sencer amb les seves llums vivificadores.

L'ensenyament de 1871 ha aprofitat al proletariat de tot el món i, trencant amb els vells prejudicis, els proletaris han dit clarament i simple com entenen *llur* revolució.

A partir d'ara, es ben segur que el proper alçament de les comunes ja no serà simplement un moviment *comunista*. Aquells que encara pensen que cal establir la comuna independent i després, dins d'aquesta comuna, assajar reformes econòmiques han estat sobrepassats pel desenvolupament de l'esperit popular. És per actes revolucionaris socialistes,

mantenen per la protecció de l'estat, aquell dia –i no està gaire lluny– el poble insurgent no esperarà que un govern en sa saviesa inaudita decreti unes reformes econòmiques. Ell mateix abolirà la propietat individual per mitjà de l'expropiació violenta, prenent possessió, en nom del poble sencer, de tota la riquesa social acumulada pel treball de les generacions precedents. No es limitarà a expropiar els detentors del capital social amb un decret que seria lletra morta: prendrà possessió d'ell sobre la marxa i establirà els seus drets en utilitzar-lo sense tardança. S'organitzarà ell mateix en el taller per fer-lo funcionar; canviarà sa cofurna per un allotjament saludable a casa d'un burgès; s'organitzarà per utilitzar immediatament tota la riquesa acumulada en les ciutats; prendrà possessió d'ella com si aquesta riquesa no li hagués estat mai robada per la burgesia. Un cop desposseït el baró industrial que extreu son botí de l'obrer, la producció continuarà, desempallegant-se de les traves que la dificulten, abolint les especulacions que la maten i els embolics que la desorganitzen i transformant-se segons les necessitats del moment sota l'impuls que li procurarà el treball lliure. «Mai més es tornarà a cultivar a França com a 1783, després de què la terra fos

abolint la propietat individual, com les comunes de la propera revolució afermaran i constituiran *llur* independència.

El dia en què, a conseqüència del desenvolupament de la situació revolucionària, els governs siguin foragitats pel poble i la desorganització llançada als camps de la burgesia, que només es

arrabassada de mans dels senyors», es-
crigué Michelet. Mai s'ha treballat com
es treballarà el dia en què el treball sigui
lliure, en què cada progrés del treballa-
dor sigui una font de benestar per a tota
la comuna.

Respecte de la riquesa social, s'ha
intentat establir un distinció i s'ha arri-
bat àdhuc a dividir el partit socialista a
causa d'aquesta distinció. La escola que
avui dia es diu *col·lectivista*, substituint
el col·lectivisme de l'antiga Internacional
(que no era sinó el comunisme antiauto-
ritari) per una mena de col·lectivisme
doctrinari, ha intentat distingir entre el
capital que serveix a la producció i la ri-
quesa que serveix a les necessitats de la
vida. La màquina, la fàbrica, la matèria
primera, les vies de comunicació i el sòl,
d'una banda, els habitatges, els produc-
tes manufacturats, els vestits, els arti-
cles, de l'altra. Els primers es converteixen
en propietat col·lectiva, els segons
estan destinats, segons els doctes repre-
sentants d'aquesta escola, a romandre
propietat individual.

S'ha intentat establir aquesta distin-
ció. Però el bon sentit popular n'ha tret
l'entrellat de seguida. Errònia en teoria,
ha sucumbit davant de la pràctica de la
vida. Els treballadors han comprés que
la casa que ens dóna refugi, el carbó i el
gas que cremem, els aliments que crema

la màquina humana per mantenir la
vida, els vestits amb què l'home es co-
breix per preservar sa existència, el llibre
que llegeix per instruir-se, fins i tot l'or-
nament que es procura són parts inte-
grants de llur existència, tant necessàries
per al èxit de la producció i per al desen-
volupament progressiu de la humanitat
com les màquines, les manufactures, les
matèries primeres i els altres agents de
la producció. Han comprés que mantenir
la propietat individual d'aquestes riques-
ses seria mantenir la desigualtat, l'opres-
sió, l'explotació, paraitzar per endavant
els resultats de l'expropiació parcial.
Passant per sobre dels filats espinosos
posats en llur camí pel col·lectivisme
dels teòrics, marxen directament a la
forma més simple i més pràctica del co-
munisme antiautoritari.

En efecte, en llurs reunions, els pro-
letaris revolucionaris afirmen clarament
llur dret a tota la riquesa social i la ne-
cessitat d'abolir la propietat individual
tant sobre els mitjans de consum com
sobre els de producció. «El dia de la re-
volució ens apoderarem de *tota* la ri-
quesa, de *tots* els valors acumulats a les
ciutats i els posarem en comú» diuen els
portaveus de la massa obrera i el oïdors
ho confirmen assentint unànimement.

«Que cadascú prengui del munt allò
que necessiti i estiguem segurs de què

als graners de les nostres ciutats hi haurà prou aliments per alimentar a tot el món fins el dia en què la producció lliure començarà sa nova marxa. Als magatzems de les nostres ciutats hi ha prou

vestits per vestir a tot el món, acumulats allà, sense trobar sortida, al costat de la misèria general. Hi ha fins i tot prou objectes de luxe per a què tot el món esculli al seu gust.»

Heus ací com, si jutgem per allò que es diu a les reunions, la massa proletària afronta la revolució: introducció immediata del comunisme anarquista i lliure organització de la producció. Són dos punts fixats i, respecte d'això, les comunes de la revolució que rugeix a les nostres portes no repetiran els errors de llurs predecessors que, vessant generosament llur sang, han aplanat el camí per al futur.

Un acord semblant encara no s'ha establert, sense que tanmateix s'estigui lluny d'establir, sobre un altre punt, no menys important: sobre la qüestió del *govern*.

És sabut que, respecte d'aquesta qüestió, s'enfronten dues escoles. «Cal —diuen uns— constituir el mateix dia de la revolució un govern que s'apoderi del poder. Aquest govern, fort, poderós i resolt, farà la revolució decretant ací i allà i obligant a obeir els seus decrets.»

«Trista il·lusió», diuen els altres. «Tot govern central, encarregant-se de governar una nació, estant format necessàriament per elements disperss i essent conservador per la seva essència governamental, no serà res més que un obstacle per la revolució. No farà més que frenar la revolució en les comunes disposades a anar endavant, sense ser capaç d'aportar alè revolucionari a les comunes endarrerides. Igualment al si d'una comuna insurgent. O bé el govern comunal no farà res més que sancionar els fets consumats i aleshores serà un element inútil i perillós, o bé voldrà posar-se al cap: reglamentarà allò que ha d'ésser elaborat lliurement pel poble mateix per a què resulti viable, aplicarà teories on cal que tota la societat elabori noves formes de vida comunitària, amb aquella força creativa que sorgeix en l'organisme social quan trenca les cadenes i veu obrir-se davant seu nous i amplis horitzons. Els homes en el poder generaran aquest im-

puls, sense produir res ells mateixos, si romanen al si del poble per elaborar amb ell la nova organització, en comptes de tancar-se a les cancelleries i exhaurir-se

en debats ociosos. Serà un destorb i un perill, impotent per al bé, formidable per al mal, així, doncs, no té raó d'ésser.»

Per molt natural i just que sigui aquest raonament, s'enfronta encara, tanmateix, als prejudicis seculars acumulats, acreditats per aquells que tenen interès a mantenir la religió del govern junt amb la religió de la propietat i la religió divina.

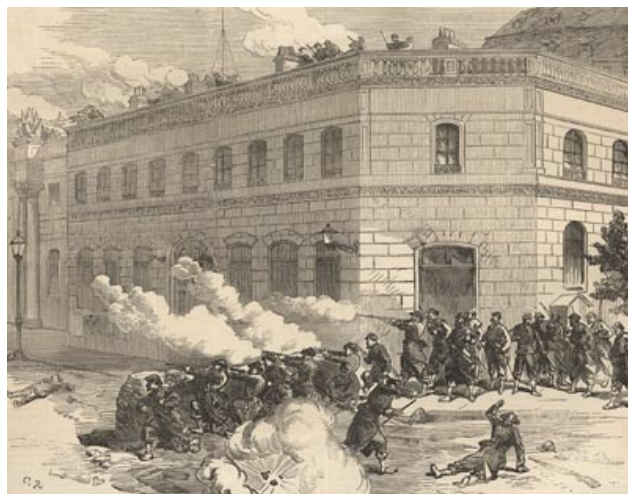

Aquest prejudici, el darrer de la sèrie: Déu, Propietat, Govern, existeix encara i és un perill per a la propera revolució. Però pot constatar-se que s'està soscant. «Farem nosaltres mateixos els nostres afers, sense esperar les ordres de cap govern i passarem per damunt d'aquells que vinguin a imposar-se'ns, sigui en forma de capellà, de propietari o de governant», diuen ja els proletaris. Cal esperar, doncs, que, si el partit anarquista segueix combatent vigorosament la religió del governamentalisme i, si no

es desvia ell mateix de son camí deixant-se embolicar en les lluites pel poder, cal esperar, diem, que, en els anys que queden encara fins a la revolució, el prejudici governamental estigui prou soscat com per a què no sigui capaç de dur les masses proletàries per un camí fals.

Hi ha, tanmateix, una llacuna lamentable a les reunions populars que ens cal assenyalar. Aquesta és que no res, o quasi bé no res, no s'ha fet pel camp. Tot gira al voltant de les ciutats. El camp sembla no existir per als treballadors de la ciutat. Àdhuc els oradors que parlen del caràcter de la propera revolució eviten mencionar el camp i el sòl. No coneixen el camperol, ni els seus desitjos i no s'atreveixen a parlar en nom seu. Cal insistir gaire en el perill que resulta d'això? L'emancipació del proletariat no serà possible mentre el moviment revolucionari no abasti les aldees. Les comunes insurgents no podran mantenir-se ni un any, si la insurrecció no es propaga al mateix temps pel camp.

Quan els impostos, la hipoteca, la renda seran abolits, quan les institucions que els recapten seran dissoltes, ben segur que el camperol comprendrà els avantatges d'aquesta revolució. Però, en qualsevol cas, seria imprudent comptar amb la difusió de les idees revolucionàri-

es al camp sense preparar prèviament les idees. Cal saber des d'ara mateix què és allò que vol el camperol, com s'entén la revolució a les aldees, com es pensa resoldre la qüestió tan espinosa de la propietat agrària. Cal dir-li al camperol què es proposa fer el proletari amb el camp i el seu aliat, que no ha de témer d'aquell mesures perjudicials a l'agricultor. Cal que, per part seva, l'obrer de les ciutats s'acostumi a respectar el camperol i a marxar d'acord amb ell.

Per a això, però, els treballadors han d'imposar-se *el deure d'estendre la propaganda a les aldees*. És important que

en cada ciutat hi hagi una petita organització especial, una branca de la Lliga Agrària per la propaganda entre els camperols. Cal que aquesta mena de propaganda sigui considerada com un deure, amb el mateix rang que la propaganda als centres industrials.

Els començaments seran difícils, però recordem que d'això depèn l'èxit de la revolució. Aquesta no serà victoriosa fins el dia en què el treballador de les fàbriques i el conreador dels camps marxïn junts a la conquesta de la igualtat per a tots, portant la felicitat tant a la cabana com als edificis de les grans aglomeracions industrials.

- i Prenem aquestes línies de la *Història popular i parlamentària de la Comuna de París* d'ARTHUR ARNAULD, obra sobre la qual tenim la satisfacció d'atreure l'atenció dels lectors.
- ii Escrit el març de 1881

Piotr A. Kropotkin